

sekce správní
odbor Návštěvnícké centrum ČNB
Archiv ČNB

Č.j.: 2023/021460/CNB/420

**VÝROČNÍ ZPRÁVA
ARCHIVU ČESKÉ NÁRODNÍ BANKY
ZA ROK 2022**

podle § 62 odst. 1 zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě, ve znění pozdějších předpisů

1 IDENTIFIKACE ARCHIVU

Název a sídlo archivu
Archiv České národní banky, Na Příkopě 28, Praha 1, PSČ 115 03
Elektronická podatelna
archiv@cnb.cz
URL
https://www.cnb.cz/cs/o_cnb/archiv-cnb/ https://nc.cnb.cz/pub/cs/archiv-cnb/
ID datové schránky
8tgaiej (datová schránka ČNB)
Telefon
224 413 710, 224 412 042, 224 413 759, 224 412 403, 224 422 288
Organizační struktura
Archiv ČNB je organizačně začleněn v rámci sekce správní, odboru Návštěvnícké centrum ČNB, v němž tvoří samostatný referát.

2 PERSONÁLNÍ PODMÍNKY ARCHIVU (STAV K 31. 12. 2022)

Zaměstnanci	Systemizovaná místa	Skutečnost
Ve státní službě		
V pracovním poměru	6	6
Celkem	6	6

Komentář:
Z celkového počtu šesti zaměstnanců archivu mají čtyři odborné vysokoškolské vzdělání, dva se zaměřením na archivnictví a dva na historii. Funkční zařazení zaměstnanců Archivu České národní banky je upraveno vnitřním předpisem ČNB.

3 CELKOVÉ MNOŽSTVÍ ULOŽENÝCH ARCHIVÁLIÍ A ARCHIVNÍ POMŮCKY

Archiválie		
Celkové množství uložených archiválií		7509,09 bm; 2839 MB
Počet zpracovaných metrů archiválií		1726,50 bm (tj. 22,99 %)
- z toho inventarizovaných		126,14 bm (tj. 1,68 %)
Počet nezpracovaných metrů archiválií		5782,59 bm (tj. 77,01 %)
Archivní soubory		
Celkový počet archivních souborů		97
Počet nových archivních souborů za rok 2022		1
Počet zrušených listů NAD za rok 2022		0
Archivní soubory podle evidenčních statusů		
Počet archivních souborů v evidenčním statusu		bm
č. 1	97	7509,09
č. 2	-	-
č. 3	-	-
č. 4	-	-
č. 5	-	-
Archivní pomůcky		
Celkový počet archivních pomůcek		43
Počet nových archivních pomůcek za rok 2022		0
Počet zrušených archivních pomůcek za rok 2022		0
Počet zveřejněných archivních pomůcek dálkovým způsobem		0

Komentář:
V roce 2022 se rozšířil počet archivních fondů ve správě Archivu ČNB o jeden, jedná se o archivní fond Osobní fond František Kadaník.

4 VÝBĚR ARCHIVÁLIÍ (včetně jejich přírůstků a úbytků za rok 2022)

Výběr	Ve skartačním řízení	Mimo skartační řízení	Počet správních řízení podle § 10 odst. 3
Počet protokolů	5	1	0

Komentář:
V roce 2022 vystavil Archiv ČNB šest protokolů o výběru archiválií ve skartačním řízení či mimo skartační řízení. Pět se týkalo dokumentů, jejichž původcem je Česká národní banka

(organizační útvary ústředí), a jeden dokumentů, jež Archiv ČNB získal darem od soukromé osoby (Osobní fond František Kadaník).

4.1 Přehled přírůstků a úbytků archiválií

Přírůstek					Úbytek (bm)		
bm celkem	Skartační/ mimo skartační řízení (bm)	Nákup/ Dar	Delimitace	Přírůstek (MB)	bm celkem	delimitace	vnitřní skartace
110,85	110,85	0,13	0	0	0	0	0

Komentář:

V roce 2022 vzrostl počet běžných metrů ve správě Archivu ČNB o 110,85 bm, z toho se jedná o 110,72 bm v případě archivního fondu Česká národní banka a o 0,13 bm v případě nově vzniklého archivního fondu Osobní fond František Kadaník.

5 ZPRACOVÁNÍ ARCHIVÁLIÍ

Archivní soubor	Celková metráž	Uspořádáno (bm)	Inventarizováno (bm)	Katalogizováno (počet jednotek popisu)	Počet zhotovených přístupových bodů
Poštovní spořitelna	75,86	6,41	-	2385	
Česká národní banka	1524,14	0,45	-	169	

Komentář:

Archiv ČNB ke zpracování a zpřístupňování archivních dokumentů užívá informační systém ISAI, který byl vyvinut pro Archiv ČNB firmou Bach systems, s r.o., Olomouc.

V roce 2022 nebylo dokončeno zpracování žádného rozpracovaného archivního souboru.

Při zpracování archiválií akcentuje Archiv ČNB podrobný archivní popis ke zpřístupňovaným archiváliím. V případě, že jsou některé archiválie obzvláště žádány ze strany badatelů, jsou archivní popisy dále prohlubovány, aby se ještě zvýšila jejich vypovídací schopnost (v roce 2022 se jednalo zejména o archivní fond Živnostenská banka). Ke všem pořizovaným katalogovým záznamům jsou zároveň doplňovány příslušné přístupové body.

Ve stadiu rozpracovanosti se k 31. 12. 2022 nacházely následující archivní fondy:

- Živnostenská banka (ŽB)
- Česká národní banka (ČNB)
- Poštovní spořitelna (PsP) – pobočky na Moravě a ve Slezsku
- Ukázky bankovní techniky

6 VYUŽÍVÁNÍ ARCHIVÁLIÍ A JEJICH PREZENTACE

	Počet badatelů	Počet badatelských návštěv	Počet správních řízení podle § 38 odst. 2
Celkem	62	237	0

Komentář:

Badatelna Archivu ČNB od ledna do poloviny března 2022 s ohledem na preventivní opatření proti možnému šíření nákazy nemoci COVID-19 fungovala v omezeném provozu, tj. došlo k redukci počtu badatelských míst ve studovně. I přes výše uvedené nestandardní podmínky se v průběhu roku 2022 uskutečnilo v Archivu ČNB 237 badatelských návštěv při celkovém počtu 62 badatelů (z toho 3 zahraniční). V jednom měsíci tedy došlo průměrně k 20 badatelským návštěvám. Na jednoho badatele tak připadají v průměru 3 badatelské návštěvy. Návštěvnost badatelny Archivu ČNB se zvolna vrátila k datům z doby před vypuknutím epidemie COVID-19. Badatelům byly v roce 2022 předloženy archiválie (analogové či elektronické) ze 712 úložných jednotek.

Nejčastějšími návštěvníky Archivu ČNB byli studenti vysokých škol, především ekonomického a historického směru, vysokoškolští učitelé (FF UK, VŠE, FF MUNI), pracovníci odborných vědeckých pracovišť (MU AVČR, GUG Frankfurt nad Mohanem, Centrum pro dokumentaci majetkových přesunů kulturních statků obětí II. světové války) a paměťových institucí (NTM, TM Brno a NPMK). V roce 2022 navštívilo Archiv ČNB 24 soukromých badatelů, což představuje více než 38 % z celkového počtu.

Z hlediska studovaných témat převažovaly v badatelské agendě dějiny firem a významných československých společností v koncernech československých bankovních institucí (27,4 %). Dále se setrvalé pozornosti těšilo genealogické bádání (9,6 %) a výzkum významných osobností v bankovníctví, vědě, umění a politice, kterými byli zaměstnanci bank či jejich komitenti (20,9 %). Mezi novými badatelskými tématy se například objevil výzkum ohledně školení zaměstnanců Státní banky československé v moderních ekonomických teoriích. I nadále pokračovalo studium arizace židovského majetku v době okupace a numizmatických témat.

V roce 2022 bylo možné zaznamenat zájem i o témata založená na studiu archiválií obsahujících osobní a citlivé údaje. Tyto jsou badatelům předkládány ke studiu jen v souladu s ustanovením § 37 odst. 12 zákona č. 499/2004 Sb. Proto došlo ze strany Archivu ČNB k prověření 121 kartinů a na základě výsledků šetření pak bylo vyhotoveno 2189 kopií se znečitelněnými osobními a citlivými údaji.

6.1 Rešerše

Počet rešerší	Z toho pro úřední potřebu	Z toho pro soukromé účely
217	94	123

Komentář:

Archiv ČNB vyřídil v roce 2022 celkem 217 písemných podání, z nichž 7 tvořily tzv. reklamace, tj. dotazy na majetkoprávní otázky. Z typologického hlediska pak z 217 dotazů náleželo 123 do soukromé sféry a 94 bylo podáno úředně.

Dotazy směřovaly tak jako i v minulých letech na informace o vývoji československé měny a českého a středoevropského bankovníctví a údaje o historických směnných kurzech. I nadále je značná část dotazů směřována na oblast vkladů na běžných účtech a vkladních

knížkách. Narůstal počet dotazů na historii firem, bankovních institucí a jejich zaměstnanců. Reklamace (celkem 7) se týkaly církevních restitucí (3), vedení účtů v českých zemích i v cizině (3) a cenných papírů ŽB a IP (1).

Nezanedbatelný počet dotazů odpovídali pracovníci Archivu ČNB mimo korespondenci, telefonicky nebo osobně. Převažovaly dotazy na neplatné vkladní knížky různých peněžních ústavů.

Jako každoročně značnou část dohlédací agendy tvořily požadavky jednotlivých organizačních útvarů ČNB. I v roce 2022 se nejčastěji jednalo o žádosti o vyhledání mzdových listů bývalých zaměstnanců v souvislosti s jejich odchodem do penze.

6.2 Počet vzdálených přístupů

Počet vzdálených přístupů do e-badatelný/digitálního archivu	0
--	---

Komentář:

Archiv ČNB nenabízí vzdálený přístup do svých archivních pomůcek. Všechny archiválie spravované Archivem ČNB je ve smyslu zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů, v platném znění možné studovat pouze v badatelně archivu.

6.3 Prezentace odborné činnosti archivu

Publikace (spolu)vydané archivem/publikační činnost pracovníků archivu
--

Výčet:

Martin Hlaváč – Pavel Lhota – František Plhoň – Vít Pokorný – Alena Mizerová – Jakub Kunert (ed.), *Karel Engliš, Paměti. Kdo sloužíš vlasti, odměny nečekej*, Brno 2022.

Jakub Kunert, *Působení a pedagogická činnost Václava Chytila v Národní bance Československé a Národní bance pro Čechy a Moravu (1934–1945)*, in: Ladislav Voják (ed.), *Václav Chytil, Vzpomínám si 2. Z paměti Englišova žáka*. Brno 2022, s. 31–47.

Jakub Kunert, *Sídlo České národní banky v Praze. The Seat of the Czech National Bank in Prague*, Praha 2023, 247 s.

Lenka Vrchotová, *Normalizace papírového formátu v bankovní kanceláři. Cesta k jednotné komunikaci a úřadování*. in: *Archivní časopis*, 72, 2022, č. 3, s. 335–352.

Lenka Vrchotová, *Judaika v Archivu České národní banky*, in: *Židé v Čechách* 8, Praha 2022, s. 219–238.

Lenka Vrchotová, *Historie žen a genderu v Archivu České národní banky*, in: *Acta Musei Nationalis Pragae – Historia*, 75, 2021 (vydáno 2022), č. 3–4/2021, s. 39–48.

Michal Wanner a kol., *Slovník současné archivní terminologie*, Praha 2022.

Konference, semináře, exkurze, výstavy pořádané mimo archiv, spolupráce s jinými institucemi
--

Výčet:

Digital rebirth of historical datasets, mezinárodní konference EABH, Bulharsko, Sofie 30. 6. 2022

Monetary unions in history, mezinárodní konference EABH, Bulharsko, Sofie 1. 7. 2022

12. sjezd českých historiků, Profesní setkání historiček a historiků České republiky, mezinárodní konference, Ústí nad Labem 20.–22. 9. 2022 (panel P26 – Obrat ke zvuku:

„sound studies“ a nové možnosti historického bádání, příspěvek Lenka Vrchotová, Technické inovace v bankovní kanceláři jako determinant pracovních podmínek administrativních profesí)

Archivy, moc, politika, mezinárodní konference NAČR, USD AVČR a FF UJEP, Praha 24.–25. 11. 2022 (příspěvek Lenka Vrchotová, Banky jako mecenáši archivnictví)

Podnikatel versus kapitál – kapitál versus podnikatel. Dvě tváře jednoho vztahu ve střední Evropě 19. a 20. století, mezinárodní konference UHSD FFUK, NTM, NC ČNB, Praha 24.–25. 10. 2022, (příspěvek Lenka Vrchotová, Seriózní, příčinlivé podnikatelky pražské)

Aktuální problémy českého archivnictví, online workshop, 2. 12. 2022

Jak na osobní údaje v archivech?, online workshop, 22. 6. 2022

Konference a semináře (spolu)pořádané archivem

Výčet:

Podnikatel versus kapitál – kapitál versus podnikatel. Dvě tváře jednoho vztahu ve střední Evropě 19. a 20. století, mezinárodní konference UHSD FFUK, NTM, NC ČNB, Praha 24.–25. 10. 2022

Přednášky (spolu)pořádané archivem

Výčet:

Jakub Kunert, Alois Rašín a vznik československé měny, přednáška pro veřejnost na ZŠ a MŠ Nechanice, 15. 10. 2022

Jakub Kunert, Význam Antonína Švehly pro české peněžnictví, přednáška pro veřejnost v Návštěvnickém centru ČNB, 30. 11. 2022.

Exkurze v archivu

Výčet:

Archivnictví a spisová služba FF UJEP, 22. 3. 2022

Katedra archivnictví a PVH FF UK, 21. 4. 2022

Výstavy (spolu)pořádané archivem/zápůjčky archiválií na ostatní výstavy

Výčet:

1) vlastní výstavy Archivu ČNB

Sídlo České národní banky ve fotografii, výstava v Návštěvnickém centru ČNB, květen 2022 – leden 2023 (vlastní výstava Archivu ČNB).

Za měnou, Návštěvnické centrum ČNB, stálá expozice od května 2022 (Archiv ČNB – podíl na realizaci).

Zakladatelé české měny, výstava v Návštěvnickém centru ČNB, říjen 2022 – říjen 2023 (vlastní výstava Archivu ČNB).

2) výstavy jiných subjektů s participací Archivu ČNB

Největší český bankéř JUDr. Jaroslav Preiss, výstava v Knihovně VŠE (CIKS) Praha, říjen 2022 – červen 2023 (pro výstavu byly poskytnuty skeny dokumentů z archivního fondu Živnostenská banka).

Velká Praha 1922–2022, výstava v Galerii S. V. U. Mánes, září–říjen 2022 (pro výstavu byly poskytnuty skeny dokumentů s tematikou Velké Prahy z archivních fondů spravovaných Archivem ČNB)

Spolupráce s médii (reportáže, rozhovory atp.)	
Výčet: <i>Mediální aktivity Archivu ČNB se v roce 2022 věnovaly v převážné většině dokončení projektu Návštěvnického centra ČNB a zejména jeho stálým expozicím Za měnou a dočasným výstavám Sídlo České národní banky ve fotografii a Zakladatelé české měny.</i>	
Projekty archivu – interní/externí	
Výčet: -	
Účast na soupisech archiválií	
Výčet: -	
Studentské a jiné praxe	
Výčet: -	
Další	
Výčet: <i>Archiv ČNB participuje na činnosti odborných pracovních skupin Evropské centrální banky, a to v rámci ESCB Information Management Network a ESCB Museum Directors. První je hlavní platformou v rámci centrálních bank Evropské unie, která se zaměřuje na vzájemnou spolupráci mezi archiváři, pracovníky spisové služby a knihovníky, druhá sdružuje zástupce expozic/muzeí jednotlivých centrálních bank EU.</i> <i>Archiv České národní banky je také členem nejvýznamnější evropské instituce zabývající se výzkumem bankovních a finančních dějin The European Association for Banking and Financial History (EABH) e. V., jejímž členem je od roku 2003. Již od roku 2009 je Archiv ČNB zastoupen v její akademické radě (Academic Council). Ta připravuje vědecký program asociace a koordinuje její odborné projekty.</i> <i>Zaměstnanci Archivu ČNB se podílí i na chodu některých významných odborných společností zaměřených na oblast hospodářských dějin a archivnictví. Jedná se o Společnost pro hospodářské a sociální dějiny a Českou archivní společnost. Jeden zaměstnanec Archivu ČNB zasedá ve výboru odborné tematické sekce specializovaných archivů České archivní společnosti.</i> <i>Jeden zaměstnanec participuje na činnosti redakčních rad sborníku Paginae historiae, jenž vychází při Národním archivu ČR, a Středočeského sborníku historického, který vydává Státní oblastní archiv v Praze.</i>	

7 DIGITALIZACE

Počet zhotovených snímků digitálních kopií zpřístupněných dálkovým způsobem celkem	0
Počet zhotovených snímků digitálních kopií zpřístupněných dálkovým způsobem za rok 2022	0
Počet zhotovených bezpečnostních snímků digitálních kopií celkem	0
Počet zhotovených bezpečnostních snímků digitálních kopií za rok 2022	0
Počet digitalizovaných jednotlivin archiválií za rok 2022	52385

Komentář:

Archiv ČNB provádí digitalizaci archiválií pro studijní účely. Jednotlivé skeny jsou připojovány k pořízeným metadatovým (inventárním) záznamům v rámci pořádacího systému ISAI, modul Pořádání, a následně zpřístupňovány badatelům prostřednictvím ISAI, modul VadeMeCum, v badatelně Archivu ČNB.

8 STAV ARCHIVÁLIÍ

Počet prověrek fyzického stavu	-
Počet prověřených archivních souborů	-
- z toho nepoškozených	-
- z toho poškozených	-
Charakter poškození	-
Komentář:	
Fyzický stav archivních fondů spravovaných Archivem ČNB je dobrý a nedochází k jejich dalšímu poškození.	

8.1 Výkyvy hodnot mikroklimatu v depozitářích ve srovnání s přílohou č. 5 vyhlášky č. 645/2004 Sb.

Umístění a číslo depozitáře	Datum měření	Naměřené minimální/maximální hodnoty (°C, %)
Komentář:		
Depozitáře Archivu ČNB se nacházejí v budovách ČNB (Strojírenská 175/25, Praha-Zličín, a regionální pracoviště ČNB). Sledování jejich stavu a mikroklimatu je v gesci příslušného organizačního útvaru ČNB zajišťujícího správu budov ČNB.		

8.2 Archivní kulturní památky, Národní kulturní památky, památky UNESCO

	Číslo AKP/NKP	Název památky	Název arch. souboru	inv.č./sign./ref. ozn./celý AS
Prohlášené v roce 2022	-	-	-	-
Zrušené v roce 2022	-	-	-	-
Komentář:				
Archiv ČNB nemá ve svých archivních souborech AKP, NKP, památky UNESCO.				

8.3 Prověrka fyzického stavu - AKP, NKP, UNESCO

Číslo AKP/NKP	Název památky	Název archivního souboru	inv.č./sign./ref. ozn./celý AS	Datum prověrky
-	-	-	-	-
<i>Komentář:</i> Archiv ČNB nemá ve svých archivních souborech AKP, NKP, památky UNESCO.				

9 KONZERVACE A RESTAUROVÁNÍ ARCHIVÁLIÍ

Druh archiválie	Restaurování	Faksimile	Obalový materiál/ kartonáž
Listiny	-	-	-
Pečeti	-	-	-
Papírové rukopisy a tisky	-	-	-
Spisy (aktový materiál)	-	-	-
Mapy, plány, technické výkresy	-	-	-
Grafické listy, plakáty	-	-	-
Fotografický materiál	-	-	-
Vazby archivních pomůcek	-	-	-
Ochranná pouzdra a desky	-	-	-
Jiné kartonážní práce	-	-	-
<i>Komentář:</i> Archiv ČNB nemá svou konzervační/restaurátorskou dílnu.			

9.1 Restaurátorské pracoviště

Restaurátorské pracoviště	Adresa
-	-
<i>Komentář:</i> Archiv ČNB nemá restaurátorské pracoviště.	

9.2 Počet kontrol a průzkumů

Počet provedených kontrol v depozitářích	0
Počet provedených mikrobiologických průzkumů v depozitářích	0
Počet provedených mikrobiologických průzkumů u původců (ve spisovných)	0
<i>Komentář:</i> V roce 2022 neprováděl Archiv ČNB mikrobiologické průzkumy depozitářů. Stav a kvalitu depotních prostor ČNB, pro archiv a spisovny, monitoruje příslušný odborný útvar ČNB, který je zodpovědný za celkovou správu budov ČNB.	

10 STAVEBNÍ A PROSTOROVÉ PODMÍNKY

Celková kapacita úložných prostor	9142,00 bm
Celková využitá kapacita úložných prostor	7509,09 bm
Celková volná kapacita úložných prostor	1632, 91 bm
<i>Komentář: Archiv ČNB disponuje archivními depoty jednak ve svém specializovaném archivním pracovišti v Praze na Zličíně a jednak v budovách regionálních pracovišť ČNB.</i>	

V Praze dne 27. 2. 2023

Ing. Zdeněk Virius
ředitel sekce správní

podepsáno elektronicky

PhDr. Jakub Kunert
hlavní archivář ČNB

podepsáno elektronicky